

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob sredo, petek, soboto in nedeljo. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerni pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, isven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . . . 3.— „ . . . . . 4.50 za pol leta . . . . . 6.— „ . . . . . 9.— za vse leto . . . . . 12.— „ . . . . . 18.—
Naročnine se plaševati naprej na naročbe brez priložene naročnine se sprava ne ozira.
Pozamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 n. v. isven Trsta po 4 n. v.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejemam v pravništvu ulica Molino pičolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plaševati loco Trst. Odprto reklama eije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Narodnim volilnim možem Istre!

Te dni je minolo 6 let, ko smo volilne možje Istre na tem mestu pozvali zadnjikrat, naj složno glasujejo za dvojico naših prvoboriteljev, ki naj bi na Dunaju zastopala kmečke občine vse Istre. Tedanji naši volilni možje so se složno odzvali našemu pozivu, odzvali so se splošni želji vsega naroda našega v Istri, glasovali so složno za narodna ljubljenca in prvaka, za gospoda prof. Vekoslava Spinčiča in dra. Matka Laginjo.

Danes stopamo zopet pred Vas, pred volilne možje kmečkih občin Istre, z istim pozivom, jednako prošnjo.

Dne 16. marca ste poklicani, da izvršite svojo najvzvišenejo državljansko pravico na temelju pooblastila, ki so Vam je dali Vaši somišljeniki, Vaši soobčani, volilci vseh hrvatskih in slovenskih občin Istre.

Poklicani ste, da izvolite dva zastopnika v državni zbor na Dunaj, ki naj tam z vsemi silami zagovarjata in branita koristi in potrebe vsega naroda našega.

Volilni možje Istre! Vaši soobčinarji so Vam izročili pooblastilo, da mesto njih izvolite dne 16. t. m. dvojico sinov našega naroda, ki bodeta v državnem zboru delala Vam na korist, a vsemu narodu našemu na čast in diko.

Volitev Vam ni težka. V svoji sredi imate to dvojico, katere imeni in slava so se raznesli daleč preko mej naše premile Istre. Ta moza sta Vas zastopala zadnjih 6 let v zbornici poslancev častno in toli goreče, da jima nikdar ne smemo pozabiti hvaležnosti.

Njuni imeni, njuna prošlost so nam v trdno jamstvo, da si boljih zastopnikov ne trebamo ni iskati ni želiti. Vse dosedanje delo njuno je bilo posvečeno dušnemu in telesnemu blagostanju našega naroda. To sta Vam naša dična prvaka, prof. Vekoslav Spinčič in dr. Matko Laginja.

Vam, volilcem političskih okrajev Lošinj, Volosko in Pazin priporočamo dosedanjega zastopnika Vašega, gospoda

Vekoslava Spinčiča,
deželnega Poslanca.

Vam pa, junaški volilni možje okrajev Koper, Poreč in Pulj, ki ste pred 6 leti dvakrat glasovali za našega kandidata, priporočamo tudi sedaj gospoda

dra. Matka Laginjo,
odvetnika v Pulju.

Volilci Istre in kvarnerskih otokov!

Moza, katera Vam priporočamo toplo, prednjačila sta do sedaj vedno v naši narodni borbi. Sinova sta nase mile Istre, naše krvi sta in našega jezika. Njiju priporoča najbolje njiju poštenje, njiju značaj in njiju uzorno delovanje na korist našega naroda. Ona sta naš ponos in naša dika. Njima poverite mirne duše največje pravo, katero uživata kakor državljani. Naša zastopnika v državnem zboru bodita gg. Vekoslav Spinčič in dr. Matko Laginja!

Pol. društvo „Edinost“.

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

„O! drevesa“... je rekla zatropetavši blede, mala samotarica prav tiho.

Ta hip je nekdo zaloputnil težka hišna vrata in v stolbišču se je zaslišal enakomerni korak gospoda Delobellea. Nastala je trenotek tišina brez dihanja. Ženski se niti pogledati nisti upali, in materi so se velike škarje tako tresle, da je žico prestrigla na napačnem mestu.

Res, reveža je ravno kar zadel grozen udarec. Razdrte nadeje, srmsotna zavrnitev, zasmevanje tovarišev, račun v kavarni, kjer je ves čas svojega ravnateljstvanja zajutrkoval na upanje in katerega bode sedaj moral plačati — vse to mu je sedaj stopilo pred oči, ko je v tihoti in nočni temi stopal gori v peto nadstropje. Sreče mu je krvavelo... In vendar je bila komedijantska urav v njem toli močna, da je tudi v tej pravi, odkritosrčni boleati menil, da si mora nadeti prirojeno mu tragično masko.

Jedva ustopivši, ustavil se je ter motril sobo,

z raznim delom obloženo mizo, preprosto večerjo, ki je v kotu stala zanj pripravljena, in draga mu, skrbna obraba, ki sta ga gledala z bliskotajočimi očmi. Dobro minuto igralce ni rekel ni besedice, in znano je, kako neskončno dolg se zdi na odru minuto trajajoč molk. Potem je stopil tri korake naprej, zarudil se v nizek stol poleg mize ter rekel s sikajočim glasom:

„Ha, proklet sem!“

In zajedno je s pestjo tako silno telebil ob mizo, da se hročči in ptiči zleteli v vse štiri sobine kote. Njegova žena je preplašena planila kvišku ter se mu malosrčno bližala, dočim se je Désirée z izrazom nervozne groze v obrazu, ki je bil ves izpremenjen, na pol dvignila iz svojega stola.

Potrt, premagan, z visečima rokama in na prsi povešeno glavo tiče v svojem stolu, je govoril igralec sam s seboj. Imel je razkosan, pretrgan, z vzdih in dramatiškim ihtenjem namešan samogovor, poln togote nad grozovitimi, samosvojimi meščani, grdobami, katerim umetnik žrtvuje svoje meso in svojo kri, da žro.

Potem je preudaril vso pot svojega gledališkega življenja, slavo, ko je prvič nastopil, zlati

venec predplačnikov Alençonskih, svojo poroko s to „svetnico“ — in s tem je pokazal na ubogo stvar, ki je vsa solzna s tresočimi se ustnami stala poleg njega ter pri vsaki besedi svojega moža trdno pokimala z glavo.

V istini, tudi kdor bi slovečega Delobellea čisto nič ne bil poznal, lahko bi po tem dolgem samogovoru povedal zgodbo vsega njegovega življenja z vsemi podrobnostmi. Omenil je svoj dohod v Pariz, svoj trud, svojo jeduščino... Žal, da ni bil on tisti, ki je trpel jeduščino. Trebalo je le njegov široki, cvetoči obraz primarjati z dolgima, suhima ženskima obrazoma. A igralcu ni bilo dosti do tega, in dalje se je opajal z deklematorskimi frazami.

„O!“ je kričal, „po tolikih bojih... Deset, petnajst let se že borim, podpiran od teh zvestih bitij, ki me živita!“

„Papa, papa, molčite vendar“... je prosila Désirée, sklepajoča roki.

„Da, da, ki me živita... in mene zaradi tega ne obliva rudečica... kajti samo za sveto umetnost sprejemam take žrtve... Sedaj pa je preveč. Preveč sem razžaljen. Odrekam se.“

(Pride še.)

Častitim našim gg. naročnikom!

Te dni pričnemo razpošiljati pošne nakaznice, iz katerih je razvidno, koliko dolguje vsak na zastani naročniki do 31. marca t. l. Glede na to, da imamo ravno letos izvanredno ogromne troške, prosimo čestite gg. naročnike, da blagovole doposlata zastano naročnino; in ozirom na to, da se naročnina v naprej plačuje, tudi po mogočnosti predplačilo za drugo četrtletje. Kdor nam do konca tekočega meseca ne dopošlje zastane naročnina, temu bodemo primorani ustaviti list.

Upravništvo „Edinosti“.

Socijalna demokracija med Slovani.

(Zvršetak.)

Slovanski delavec pa ima še posebnih vzrokov, da se ne meče slepo v naročje na tujem ustvarjene in s tujega zanesene socijalne demokracije. Slovani so imeli in nekoliko še imajo svoj gospodarstveni ustroj: v „Miru“, „Artelji“, „Zadruzi“, in v teh zasnovah ni bilo nikdar tistega brezsrčnega, bezobzirnega izsesavanja, kakoršno je provzročil romansko-germanski pravni in gospodarstveni ustroj. Te stare zasnove morejo ostati podstava za moderno razvijanje skupnega gospodarstva, in to, kar tuji snujejo teoretiški z velikim trudom, je več nego v kateh pred vekom zasnovano in celo razvito med Slovani, in če zapadni Slovani skoro nimajo več takih institucij, krivo je politiško podrejenje in kulturni upliv romansko-germanskih narodov.

Tudi so Slovani med vsemi evropskimi narodi najbolj delavsko pleme, radi tega so ostali razmeroma jednaki sloji med seboj, in zdelo se jim je nepošteno, pridobiti si imetje brez trdega dela. Delavnost je v krvi slovanskega plemena in radi tega največje poročstvo tudi za pravičnejše razvijanje prava delavskih slojev. Slovan po krvi in položnju v obče ne more biti nasprotnik delavcev, in če od kakega naroda, more se delavski stan boljše nadejati od nadaljnega razvoja slovanskega plemena. A to pleme se v svojih važnih oddelkih mora še boriti za svoj nacionalni obstanek, in k ohranjenju teh oddelkov dajejo uslovja narodnost z jezikom, cerkvena organizacija, stare tradicije svojega prava, običajev in obredov, slovenskega v pesnih in umetnosti. Za ohranjenje teh svetinj je dolžnost in potreba boriti se ne le imovitim, temveč vsem slojem slovanskih narodnostij, in s tem se obsoja socijalna demokracija, katera ne razločuje značaja narodov, temveč slepo vsiljuje slovanskim delavcem to, kar je potrebno in veljavno za romansko-germanske narode kot take in za politiški združene te narode posebe.

Kedar dobé slovanski mali narodi avstro-ogerski relativno nacionalno svobodo, skušali bodo skrbeti, da tudi celokupna država bude delala primernije trgovinske pogodbe na zunan in razvijala bolj racionalno gospodarstvene pomočke na znotraj. Gledali bodo, da ne bodo narodi slabili drug drugega radi premoči tudi v gospodarstvenih glavnih vejah, in to bude najbolj na korist delavskim množicam. Skrbeli bodo tudi za pozitivne zakone, kateri morejo podeliti človeška položnja tudi delavcu. Politiško močni narodi morejo še le uplivati tudi na zunanjo politiko ter tako pomagati snovati pogodbe za ugodno meddržavno trgovino, s tem pa uplivati na boljše položnje delavcev gledé na število ur dnevnega dela in gledé na odškodnino za to delo.

Socijalna demokracija ne more zvršiti, kar obeta, ker obeta več, nego more dati. Doseči more več svobode za delavsko združevanje, in to najprej v vsaki državi posebe in potem od države do države. Za to je njena koncentracija umestna, s tem pa tudi omejena na najpotrebnejše. Radi tega pa ne potrebuje židovskega aparata v teorijah in agitacijah. Delavci morejo stremiti k večji svobodi za mednarodne koalicije tudi brez programa socijalne demokracije, katera bi napravila rada nekako kašo ali, kakor pravijo na jugu, nekako italijansko „minestro“, v kateri bi se zlihi vsi stanovi v jeden sam sloj pod židovskim vodstvom.

Ariški in posebno slovanski narodi nimajo potrebe židovske socijalne demokracije; Slovani pa so pred tisoč leti in v še prejšnjih vekih dokazali svojo sposobnost za gospodarstveno organizovanje in razvijanje, treba jim je le zavestne politiške svobode, pa dokažejo zapadni civilizaciji, kako se

zvršuje pravičnost ne le politiška in nacionalna, temveč tudi gospodarska.

Ob sedanjih državnozbornskih volitvah nastopajo socijalni demokratje tudi med Slovani, in najbrže bude kak kandidat izvoljen tudi iz njih srede. Slovanski delavec pa bi sebi in narodom slovanskim stvorili veliko uslugo, ko bi oddali svoje glasove slovanskim poštenjakom, ki se bore za svoj narod v nacionalnem in ekonomiskem pogledu, ki imajo besedo pravičnosti ne le na jeziku, temveč tudi v svojih delih, ki vidi o, kako postaje hudo za vse slovanske „male“ ljudi, za kmotiče, rokodelce in delavce. Saj je v Avstro-Ogerski med delavci nižih in celo uradniških vrst največ slovanske krvi; kako bi ne poševal slovanski zastopnik teh slojev? Slovanski delavec naj se postavi na svoje noge; s tem najlepše poskrbè tudi za svoje interese ter zajedno dokažejo, da um in srce slovanskega delavca moreta izhajati brez pomoči požidjene socijalne demokracije, opasne narodom in slovanskim delavcem gledé na nacionalni, duševni in ves kulturni razvoj.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 11. marca 1897.

Državnozbornske volitve. O volitvi za V. kurijo v Istri nam pišejo iz Kopra:

Volitev je pričela nekaj po deveti uri. O volitvi za komisijo je bilo oddanih naših glasov 65 za Kompareta, Flega in Sankoviča, za dr. Longo, Buba in Fragiaco pa 75 glasov. Na to je okr. glavar izvolil v komisijo še gospoda Kompareta. Prešlo se je na volitev poslanca. Za dr. Laginjo bilo je oddanih naših 65, za dr. Bartoli-a 75 in in za Gerina 10 socijalističnih glasov. Volilni komisar je naznanil, da ob 2½ uri popoldne naznani konečni uspeh volitve. — V vašem listu ste resno trdili, da bude dovolj preskrbljeno za varnost naših volilcev; a temu ni bilo tako! — Res, da je bilo nekaj orežnikov, a ti so zasedli le volilno dvorano in uhod v isto. Držali so se vedno po 3 in 4 skupaj, če se je pa kdo naših oddaljil le za 10 korakov od volilne dvorane za kakoršno-koli potrebo, bil je izpostavljen najhujši nevarnosti in zaničevanju koperske fakinaže, katere je kar mgolelo na prostoru in na ulici pred volilno lokalom. Da, nekateri naših volilcev so zapazili, da so fakini oboroženi z volovskimi žilami. Sreča, da so se naši držali mirno in da niso reagi ali na razna zaničevanja in izzivanja od strani koperske fakare! — Ob 2 in pol uri popoldne zbrali so se vsi naši v volilni dvorani, da slišijo, kdo je izvoljen. Vstopivši volilni komisar je vzel v roke telegram in je spregovoril: „eletto Bartoli!“ Naenkrat so zorili vsi italijanski fiducijari že v dvorani svoj „evviva“, naši voditelji pa so stopili h komisarju ter ga prosili, naj nam sporoči izid volitve, na kar je izpregovoril isti: „Es ist gewählt Bartoli!“ Prašali smo ga za razmerje glasov, a on nam je rekel, da o tem telegram ničesa ne govori. O, ko bi sedaj slišali, kaj se je zgodilo na prostoru pred volilno dvorano! Bilo je v resnici grozno, divje upitje, žvižganje in pljuvanje na naše volilce! Kje je bila tu varnost?! — Nekateri naši volilci iz četrte kurije so se izrekli, da če ne bude v torek 16. t. m. bolje preskrbljeno za njih varnost, da ne pridejo v Koper!! Kakó tudi? Ni mala stvar, izpostavljanje se takim nevarnostim! Pomislite, kaj bi se le bilo, ko bi mi dobili, t. j. da bi bil zmagal Laginja! Zasuli bi nas bili s kamenjem popolnoma koperski fakini, katerih je bilo pred Koperom nad 400—500! To vam spričujejo vsi slovensko-hrvatski volilci!

Iz volilnih krogov ljubljanskih se nam piše 11. t. m.:

Včeraj je bil za V. kurijo izvoljen državnozbornskim poslancem profesor bogoslovja dr. Janez Ev. Krek. Prihodnji teden bodo volile kmetske občine, potem mesta in trgi, in za temi veleposestvo. — Agitacija je na vseh straneh zelo živahna. Menda ne bo odveč, če trdimo, da je narodna stranka dobila te dni lekcijo, kakoršne je bila že davno potrebna. Velikanski poraz v V. skupini ji je povedal glasno na ušesa, da se polit. stranka sama sebe ubija, če svoj politični nalog tako slabo razume, kakor izvševalni odbor narodne stranke v Ljubljani! Roke navskriž držati, od daleč zapovedovati, nič žrtvovati in neprimerne kandidate postavljati, to ni nikaka — politična zrelost! Na

posledice te malomarnosti se dá kaj lahko računati! To vam je organizacija pri nasprotnih strankah v vse drugih rokah! Pa, kaj bi propovedovali naši gospodi, ko je tako visoka in mogočna! Zato pa ni čuda, da tudi v Ljubljani že vré! V—k.

V včerajšnjih listih ljubljanskih čitamo kandidatno listo za Kranjsko. Narodna stranka je proglasila nastopne kandidate: a.) Frana pl. Garzarolija za kmečke občine sodnih okrajev Postojna, Bistrica, Senožeče, Vipava, Logatec, Lož, Cerknica in Idrija. — b.) Frana Višnikarja za kmečke občine sodnih okrajev Kočevje, Trebno, Žužemberk, Rateče in Mokronog. — c.) Josipa Kušarja za mesto Ljubljana in trgovinsko zbornico. — d.) Frana Šukljeta za mesta in trge, Novomesto, Višnjagora, Krško, Kostanjevica, Črnomelj, Metlika, Kočevje in Ribnica. — e.) dra. Andreja Ferjančiča za mesta in trge Postojna, Idrija, Vrhnika, Lož, Radovljica, Tržič, Kambik, Kranj in Škofjaloka. Proglas narodne stranke povdarja, da so zagotovili vsi ti kandidati, da vstopijo v jugoslovanski klub.

Katoliško-narodna stranka je proglasila nastopne kandidate: a.) dra. Ivana Sušteršiča za kmečke občine sodnih okrajev Ljubljanska okolica, Vrhnika, Velike Lašče, Ribnica, Litija in Zatičina; — b.) Josipa Pogáčnika za kmečke občine sodnih okrajev Kamnik, Brdo, Kranj, Škofjaloka, Tržič, Radovljica, Kranjska gora. — c.) dr. Ignacija Žitnika za kmečke občine sodnih okrajev Postojna, Bistrica, Senožeče, Vipava, Logatec, Lož, Idrija, Cerknica; — d.) Viljema Pfeiferja za kmečke občine sodnih okrajev Novomesto, Krško, Kostanjevica, Črnomelj, Metlika. — e.) Frana Povšeta za kmečke občine sodnih okrajev Kočevje, Trebnje, Žužemberk, Rateče, Mokronog.

Gledé mestnih skupin hoče katoliško-narodna stranka pozneje naznaniti svoje sklepe. Obžalovanjem opažamo, da proglas katoliško-narodne stranke nima niti jedne besede za narodno vprašanje — in poleg vere bi moralo stati to vprašanje tudi na programu konservativnih poslancev! —, niti se ne spominja onega drugega vprašanja, ki je za nas pokrajinske Slovence uprav življenske važnosti: vprašanja jugoslovanskega kluba! To nas boli, ker smatramo ta molk za slab omen! Zavrne se nas morda, da so bodoči poslanci že storili svoje sklepe tudi v tem pogledu in sicer v ugodnem zmislu. Toda: tudi če je tako, moramo vendar obžalovati ta molk o toli važnih vprašanjih v toli važnem dokumentu, kakoršen je volilni oklic. Programi ne smejo biti skrbno čuvana tajnost poslancev, ampak programi morajo biti last naroda, okolo ideje se mora zbirati narod. Drugače ne pridemo nikdar do politiške zrelosti. Žal nam je, da smo morali izjaviti to, ali stvar je prva in ako zahteva stvar, morajo molčati vsi oziri. — Isto odkritosrčnostjo moramo izjaviti, da se nismo razveselili kandidatne liste narodne stranke. Zadovoljstvom smo sicer vzeli na znanje zagotovilo, da vsi kandidati vstopijo v jugoslovanski klub, ali po antecedencijah izvestnih gospodov se bojimo, da bodo isti zavornica na kolesu te nove skupine.

Brez ovinkov smo povedali svoje menenje na to in ono stran. Nikdo pa ne bude veselejši od nas, ako nas pouče bodoči dogodki, da smo se motili, da smo videli črno, kjer je bilo belo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Korškem je proglasilo svojim kandidatom za kmečke občine Velikovec-Celovec Lamberta Einspillerja, za kmečke občine Spital-Šmohor pa Janeza Peitlerja.

Za goriške Slovence je bil dne 10. dan tega meseca časten dan: narodna zavest naših bratov na Goriškem je slavila tega dne svojo velesijajno zmago. Vedeli smo sicer, da v V. kuriji goriški ni dvombe na zmagi slovenskega kandidata in neutrudnega voditelja dra. Antona Gregorčiča, vendar smo nekakim strahom pričakovali vesti iz Gorice. Propada se nismo bali, ali uzalilo bi nas bilo že to, ako bi bila le najmanjši vspeh dosegla tista zavratna agitacija poznanih ljudi, ki služijo vsakomur in za vsak denar, ker bi si morali misliti, da je tudi na Goriškem okužila

vzduh se svojim strupenim dihom korupcija in demoralizacija. Tem večje je bilo naše veselje, ko smo dobili vest, da je narod po Goriškem ostal narod značajev, narod poštenjakov, da je nepristopen političkim — vlačugarjem! Po toli sijajni zmagi v V. kuriji pokazal se je pravi značaj dežele Goriške: po zmagi, ki ni bila priborjena po istrskem receptu laške gospode, ampak, ki je bila priborjena na častnem polju čiste, svobodne volitve. Ves slovenski svet se mora radovati na tej sijajni zmagi, posebno pa se veselimo mi, ki živimo v neposredni dotiki z brati na Goriškem, in ki vemo, da vsaki vseh goriških Slovencev mora ugodno in neposredno vplivati tudi na naše položaje. Čast narodu na Goriškem, čast pa tudi onim, katerih zasluga je, da je ta narod tako izborno disciplinovan.

V Galiciji je zopet tekla kri, volitev v V. kuriji je zahtevala človeških žrtev. V Davidovu, okraja Lvovskega, je množica ubila jednega člana komsije, a orožniki so ustrelili dva kmeta. Slavnemu korespondenčnemu biro u je seveda to le lapalija, kajti opaža ravnodušno, da so se volitve vršile mirno, le ona nezgodica da se je pripetila.

V. kurija na Gorenjem Avstrijskem je volila tri člene katoliške ljudske stranke, med istimi tudi prvaka nemških konservativcev, dra. Ebenhocha.

Položaj na Kreti. Danes ni nikakoršne službene vesti, tičeče se Krete, ne iz Kaneje, ne iz Aten, ne od drugod. Toda z Dunaja je došla zasebna vest, ki trdi, da je te dni neki avstrijski časnikar interpeloval nekega visokega diplomata glede Krete in Grške. Ta vest potrjuje, da so velesile sedaj v drugič v veliki zadregi zaradi krečanskega vprašanja. Prvikrat jih je spravila v nepričakovan položaj in v zadrego Grška, ko je drzno in ne zmeně se za velesile in njih diplomacijo poslala vojakov na Kreto, v drugič pa je spravila velesile v zadrego ista Grška, ki se ne mara udati in kloniti velesilam. Govori se, da se vsled tega velesile dogovarjajo zaradi blokiranja Krete, da zabrajo še večih zmešnjav. (?)

Službeni molk na vseh straneh pa je tolmačiti s tem, da angleška, laška in francoska vlada poskušajo po tajno še zadnji trenotek pregovoriti Grško, da se kloni željam velesil. Toda malo je nadeje, da bi Grška hotela žrtvovati svoj narodni penos evropski nespretni diplomaciji.

Lepo kolobocijo si je priredila stara, „izkušena“ Evropa!

Centralni volilni odbor.

vabi svoje člene in vse one veljake okoličanske, ki so pri volji ustopiti v lokalne volilne odbore za volitev poslancev v drž. zbor za IV razred v mestu in za okolico, da pridejo jutri v nedeljo 14. t. m. ob 10. uri predpol. v telovadnico „Tržaškega Sokola“. Želeti je obile udeležbe, da se razumno razdelimo.

Različne vesti.

Volilni shod sklicujejo naši rodoljubi v sv. Križu za nedeljo dne 14. t. m. v gostilni g. Jak. Maganje ob 11. uri predp. — V nedeljo ob 4. uri pop. pri Matevžu v Kolonji; ob 7. uri zvečer pa v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu. Zadnja dva shoda sklicuje dež. posl. Ivan M. Vatovec. Razpravljalo se bode o volitvi za tretji kolegij.

Na delo, okoličani! Dan 18. marca se bliža orjaškimi koraki, dan velike bitke, ki naj odloči o vprašanju, kdo naj v prihodnje zastopa našo slovensko okolico v državnem zboru na Dunaju. To je veliko vprašanje, kajti tu ne gre le za to, ali naj bo okolica zastopana nekoliko bolje ali nekoliko slabše, ampak vprašanje je drugačno, vprašanje je: ali naj bo okolica zastopana ali naj ne bo zastopana!!!

O našem kandidatu, o njega minulosti, o vsem, kar je ta mož že storil za okolico na gospodarskem in duševnem polju: o tem nočemo govoriti danes. To se že se zgodi te dni temeljito in razsežno. Le toliko rečemo, da je ta mož vsikdar dostojno zastopal okoličane v parlamentu na Dunaju.

Po njem je bila torej okolica pošteno zastopana. Sedaj pa si oglejmo nasprotnega kandidata, g. Poldota Mauronerja in vprašajmo se: da-li

bi ta mož zastopal okolico?! Odgovor mora biti jedino ta: ne bi je zastopal. Okolica bi bila brez zastopnika!!

Niso prazne besede, kar trdimo tu. Dejanja govore tudi o g. Poldotu Mauronerju. Videli smo tega moža na delu, in uverili smo se, da on noče in ne more koristiti okoličanom. Da noče, pokazal je kakor zastopnik II. okraja v mestnem zboru. Okolnosti so mu bile tu najugodnejše: večina je bila na njegovi strani, časopisje in galerija sta mu bila naklonjena, mogel je govoriti v svojem materinem jeziku in nikdo ga ni oviral v njega gibanju. Zakaj ni torej ničesar dosegel za svoje okoličanske volilce? Jasno je to: ker ni hotel!!

Hujša pa bi bila na Dunaju! Tam bi se k slabi volji pridružila še nesposobnost in nezmožnost. Tam ne bi mogel koristiti g. Mauroner, tudi ko bi hotel. On pripada stranki, ki je svojim odurnim postopanjem odvrnila od sebe vse narode, ki je radi svojega političkega nastopanja, škodljivega in pogubnega avstrijski misli v mestu tržaškem, skrajno nepriljubljena tudi c. kr. vladi. Kdo bi šel na roko temu možu, kdo bi ga slušal? Četita italijanskih poslancev bode osamljena, brez prijateljev in brez zaveznikov. Kajti oni, na katere jedine so mogli še računati naši Italijani, nemški liberalci namreč, so propadli popolnoma in kolikor se jih še povrne v zbornico, morali bodo sami iskati kje zavetja, kamo-li da bi mogli pomagati drugim. Zapomnite si okoličani! Prihodnja večina v državnem zboru bode slovensko-konservativna in bode gluha za našo progressovsko gospodo! Tam gosp. Mauroner ne bode imel večine na svoji strani, kakor v mestnem zboru tržaškem; tam ne bode imel galerije, ki bi mu ploskala, na Dunaju ne bode imel časopisja, ki bi mu stalo za hrbtom. V Trstu zadošča kričanje, na Dunaju pa treba delati!! A kako naj bi delal g. Mauroner na Dunaju, ko niti jezika ne zna, v katerem se razpravlja! G. Mauroner ne zna nemški. Brez prijateljev, brez simpatij in brez znanja — bil bi g. Mauroner grozno majhen, kakor bodo neizrečeno majhni vsi njega somišljeniki v parlamentu dunajskem! Kako naj bi kaj storil za gospodarske koristi okolice tak mož, kateremu so razmere neugodne na vse strani?! Absolutno ne bi mogel ničesar storiti in z njegovo izvolitvijo bi nastopilo res, kar smo rekli gori: okolica ne bi bila zastopana v državnem zboru. Menite mar, da vam bode za vse vaše potrebe zadoščalo le italijanstvo Mauronerjevo? Gotovo ne, marveč trdimo mi s popolnim prepričanjem, da italijanstvo Mauronerjevo, njega političko prepričanje, njega idejali, bodo le na poti, da ne bode mogel ničesar doseči za vas.

A vi imate mnogo potreb, zlasti na gospodarskem polju. Gospodarstvo po okolici propada, da je groza. Vzrokov temu vam ne treba praviti, saj jih občutite sami. Tu treba nagle in radikalne pomoči. Pomoč pa mora priti le od moža, ki uživa ugled in zaupanje med strankami in pri vladi, kakoršnega zaupanja ne bosta imela nikdar Mauroner in njegova stranka. Zakaj? Ker je že program progressove stranke tak, da podira vse zaupanje.

Okoličani! Menda niste tako zaslepljeni, da bi hoteli, da za prihodnje okolica ne bi bila zastopana v državnem zboru?! Če pa nočete tega, potem pa vsi na delo, da ne bode izvoljen gosp. Mauroner, ampak mož, ki bode res zastopal okolico. — Širi se glas, da imajo nasprotniki mnogo denarja na razpolago. Že vedo zakaj. Oni hoté pogubiti okolico, oni hote, da okolica ostani brez zagovornika, brez obrambe in varstva. Tistih par goldinarjev, ki jih hočejo potrositi sedaj po okoličani, bi morala le-ta presneto drago plačevati, potem, ko bi jej nasprotniki rezali kruh!!

Mnogo nam je še na srcu. Ali že to, kar smo rekli tu, je toliko, da bi moralo odpreti oči tudi najzaslepljenejemu okoličanu in ga vspodbuditi na delo, na vršenje svoje državljanske dolžnosti. Okoličanom bodi deviza: *Mi ne potrebujemo goldinarjev, mi ne potrebujemo judeževih grošev ob volitvah, ampak mi potrebujemo za prihodnost poštenega, skrbnega in razumnega poslanca!* Goldinar, krivični goldinar, judežev groš, ta zgine kakor je prišel: dela poštenega zastopnika pa ostanejo in koristijo!

Progressovska lojalnost. Boljega označenja za volilno borbo v V. kuriji tržaški, oziroma za gospodo, ki so uprizorili tisto škandalozno pesto-

panje, pač ne bi mogli zapisati, nego da konstatujemo, da je dan volitve, dne 8. t. m., paradiral na balkonu nad uredništvom „Piccola“ doprnski kip — kralja Umberta! Sicer pa je to dejstvo v lepem soglasju z veseljem, ki je zavladalo po vsej Italiji na zmagi progressovcev, o katerem veselju pričajo tudi brzojavke, pribhajajoče tukajšnjim listom od okraj luže. Mi bi vprašali radi, kaj bi se govorilo o nas, ako bi nam n. pr. iz Peterburga čestitali na kaki izvolitvi?! To bi bilo prahu in vrišča. Toda pustimo to.

Oni kip je izginil sicer kmalu, toda še le po inicijativi činitelja, v katerega niso baš zaljubljeni naši progressovci. Kip je izginil, ali ostalo je čutstvovanje onih, ki so ga izložili v pojasnilo, kakova je lojalnost progressovcev!

Imenovanja na policiji. Viši komisar, dodeljen tukajšnjemu policijskemu ravnateljstvu, Karol Frenner, je imenovan svetovalcem; komisar Oskar Wratscko višim komisarjem in konceptist Anton Pehotsch komisarjem.

O občinskih volitvah v Trstu piše celovski „Mir“: Velikansk uspeh so dosegli tržaški Slovenci pri občinskih volitvah za tržaško okolico dne 28. febr. Borba je bila strašanska, ker so lahoni napenjali vse moči in zlasti z denarjem skušali podkupiti slovenske volilce. Pa ti so stali trdno, borili se kakor levi za slovensko zemljo in sijajno zmagali! Ohranili niso le 5 doseđanjih svojih okrajev, marveč nasprotnika vrgli tudi iz zadnje njegove postojanke v okolici. Izvoljenih je 6 vrlih slovenskih odbornikov, gg. J. Nabergoj, Fr. Kosec, I. M. Vatovec, Fr. Dollenc, A. Goriup, Iv. Goriup. Največ zaslug za krasni uspeh ima politično društvo „Edinost“, ki je prirejalo shod za shodom in navduševalo s tem volilce za slovensko stvar. Zares, dan 28. febr. je bil za tržaške Slovence pa tudi za celo Slovenijo dan časti in slave! Čestitamo primorskim svojim bratom na tako lepih uspehih!

O volitvi za V. kurijo nam pišejo s Proseka: Slavni komisar Vidusso napisaval je zaslepljenim ovcam na volilnih listkih ime Hortisa, ves prazni prostor pa je počekal, da bi ne bilo mogoče podpisati drugega imena in na ta način je ujel Vidusso 130 nezavednih volilcev. Na Proseku so izpustili iz volilnega imenika mnogo volilcev med njimi tudi Ivana Nekermana, c. k. učitelja. Ko jih je ta vprašal, zakaj so ga izpustili, odgovorili so mu, da se je volilni imenik sestavil na podlagi zadnjega ljudskega štetja l. 1890. Na vprašanje, zakaj niso pozabili na dr. Behtingerja, ki je 2 leti pozneje prišel na Prosek, niso vedeli odgovora. Najbrže so vedeli, da bi prvi glasoval z nami in da zadnji je z njimi. C. k. oskrbnik gradu Miramare je bil istotako izpuščen iz volilne liste in ravno tako mnogo služabnikov na gradu Miramar, od katerih je slavni magistrat slutil, da ne bodo z njimi. V sv. Križu živi tudi nekaj italijanskih podanikov; tem je bila vsem dostavljena legitimacija, ni čuda, da je dobil Hortis pri nas 130 glasov. V mestu naj bi bili še odpustljivi taki majhni pogreški ali v okolici so neodpustljivi, ker dotični kapovile in komisar sam poznajo takorekoč vsakega stanovnika, torej ni bilo toliko težavno sestavljati volilne liste. Okoličani! Zahtevajte svoje pravice; a teh ne najdete nikdar pri magistratu in njegovih organih; dokler Vam ne pomore vlada, je vse zastoj.

Z Nabrežine nam pišejo: Velespoštovani gospod urednik! Lokalni volilni boj v Trstu je pri kraju in zmagovalcev je sram. Osramočeni so ne le vsled razkritih nasilstev, podkupovanj in neštevilno nepoštenih mahinacij, ampak osramočila jih je v prvi vrsti slovenska poštenost, slovenska neomahljivost! Da, tržaški okoličani so se o poslednjih volitvah pokazali trdnjavo, ob kateri se razbija navalivno butanje lahonstva! Vsa slovenska domovina je penosna na vrlega tržaškega okoličana! Stokratno prokletstvo zatorej na izdajalce, na ljuliko, ki se skriva med takim cvetom narodne poštenosti; iztrebite jo!

Zavedni naši okoličani pa zaslužijo tem večje priznanje, ker so se baš letos zarotili progressovsko-židovsko-lahonski liberalci, da si hočejo osvojiti tudi okolico, ko so dobili mesto popolnoma v svojo pest. Umevno je, da v dosego svojega namena niso štedili ne sladkih besed in obljub, niti — denarja. In žalibog! — še premnogo je

takih breznačajnejšev, ki so zelo pristopni ju-
delevemu grošu!

A kljub temu vsemu, rešila je svojo čast
okolica in vseh šestih okrajih. In kemu gre v prvi
vrsti za sluga na tem? Seveda je treba izreči
vse priznanje poštenjakom-volilcem, toda — iskreno
rečeno — volilci so slednjič storili le svojo dolžnost
kakor zvesti sinovi svoje domovine, toda zasluge,
zaslugo imajo na sijajni zmagi oni možje, ki so
omahljivcem in nezavednežem odprli oči, in utrdili
narodnjake v prepričanju. Ti možje pa so naši
kelovodje in prvoboritelji v Trstu!
Njim gre čast in slava!

Okoličani! Pomislite, koliko so žrtvovali truda
in koliko zlatih nauk so izustili tržaški prvoboritelji
na javnih shodih pol. društva „Edinost“
v vaš blagor in vašo korist!! Sleherni mora
priznati, da se redkokje najdejo za rod svoj toli
vneti in tako požrtvovalni gospodje, nege so baš
oni, ki so naš ponos, naša dika. Oni se ne strašé
ne slabega vremena, ne slabih potov, ne truda in
napora, ne stroškov! Oni so neumornim svojim
delom vzdramili mlačnega okoličana, vzbudili v
njem narodni ponos, narodno samozavest! Hvala
jim, ves narod jim mora biti hvaležen!

Toda, zakaj ne bi na skromen način izkazali
te svoje hvaležnosti? Sicer smo Kraševci siromaki
tiki okoličan, toda imamo hvaležno srcé, ki hre-
peni po tem, da izjavi svoja čutila. Menimo, da
vsa tržaška okolica in tudi slovensko ljudstvo v
obmejnih zemljah odobri misel, katero so sprožili
razni nabrežinski narodnjaki. Ta misel sestoji bi-
stveno v tem-le:

V katerem kraju tržaške okolice
naj se priredi velika veselica sode-
lovanjem vseh okoličanskih (in kolikor
možno tudi izvenokoličanskih) pevskih društev na
čast slovenskim prvoboriteljem v Trstu.

Umevno je, da je pevsko društvo „Nabrežina“
veseljem vsak trenotek pripravljeno na sodelovanje
in — tako se nadejamo Nabrežinci — da bodo
tudi vsa okoličanska pevstva. Oglasite se
zatorej v listu „Edinost“ ter izjavite, da-li pri-
stajate na našo misel ali ne. Nadejamo se, da
bodete vsi z nami, kajti naša dolžnost je, da po-
kažemo svojo hvaležnost našim narodnim prvakom!
Bog živi naše prvoboritelje!

Aleksandrov.

Posojilnica v Nabrežini, vknjižena zadruga z
omejeno zavezo, vabi na redni občni zbor, kateri
bode dne 21. marca 1897 ob 3. uri popoldne v
občinski pisarni. Dnevni red: 1. Nagovor pred-
sednika. 2. Poročilo nadzornega odseka. 3. Poročilo
blagajnika. 4. Volitev: a) treh članov v nadzoro-
valni odsek za l. 1897., b) načelnitva. 5. Razni
nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi naj-
uljudnejše častite zadržnike in prijatelje zdruge.
Načelnitvo.

Prvo vojaško veteransko društvo za Trst in
okolico. V nedeljo, dne 28. marca 1897. ob 9. uri
predpol. bode XVII. redni občni zbor. Ob 8. uri
zjutraj istega dne bode sv. maša v župni cerkvi
sv. Antona novega. Lokal, kjer se bode vršil občni
zbor, naznani se pozneje. K sv. maši in na občni
zbor vabi uljudno odbor gospode častne ude, prijat-
elje veteranov, podpiratelje društva in vse ude,
in prosí, da se snidejo v ta namen ob 7. uri zjutraj
v dvorišču velike vojašnice, od koder se bode ko-
rakalo z godbo do cerkve. Dnevni red občnega
zborá: 1. Poročilo predsednikovega namestnika za
1896. leto. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo pre-
gledovalnega odseka. 4. Govor in potrdile računov.
5. Dopolnilna volitev. 6. Predlogi udov, vloženi
po §. 35 društvenih pravil. ODBOR.

Konji za Grško. Predvčerajšnjem je dospelo
z Ogerske na Reko 250 konj, namenjenih za Grško.
Konje ukreajo na Lloydov parnik „Medea“.

Sodnijsko. 19letni težak Anton Pavsč iz
Trsta, pristojen v Gorico, dobil je predvčerajšnjem
zaradi javnega nasilstva in žaljenja stražarjev 6
tednov ječe. Pavsč se je z vso silo uprl stržar-
jema, ki sta ga po noči od 14. na 15. min. m.
hotela spraviti na komisarijat, ker je razgrajal na
ulici ter ju opsoval s „porki de ščavi“ (11)

24letni kmet Andrej Marmilič iz Podgrajskoga
okraja je stal predvčerajšnjem pred tukajšnjim so-
diščem, obtožen težkega telesnega poškodovanja.
Marmilič je 30. januarja zvečer s polenom udaril
po glavi 10letnega dečka Antona Čaukoviča, ker
je bil jezen, da je deček v družbi z drugimi otroci

naštemljen razgrajal pred njegovo hišo. Deček je
dobil hude rane nad levim očesom. Sodišče je ob-
sodilo Marmiliča na 2 meseca ječe in na odškod-
nino 46 gl.

Koledar. Danes (13.): † Kvatre. Rozina,
vdova. — Jutri (14.): II. postne (kvatrna) nedelja.
Matilda, kraljica. — V ponedeljek (15.): Longin,
muč.; Felicita, devica, muč. — Prvi krajec. —
Selnce izide ob 6. uri 24 min. — Toplota včeraj:
ob 7. uri zjutraj 6.5 stop., ob 2. pop. 10.5 stop. C.

Iz malomestja.

Spisal K—k.

(Dalje)

Laszciny se ni dolgočasil v N—. Da, prav
kratkočasno je bilo pri teh malomeščanih, ki so
vojakom na čast prirejali razne veselice. Tudi
Gustav Zajec se je pokazal kakor imovit človek.
Sicer je že navadno prirejal seirée v svojih dvo-
ranah, a sedaj so bile veselice še pogostejše in še
lepše. Laszciny se je zopet privadil slovenskega
jezika. Kajti njegov materini jezik je bil slovenski.
Njegov oče je bil imovit meščan K—ški, ki se je
imenoval Lasin. Ko je poslal svojega sinka na
Ogersko k huzarjem, se mu je sinek med Madjari
pomadjaril in se podpisaval namesto odurnega,
neelegantnega slovenskega imena le: Laszciny.

Laszcinyju je ugajala Sabina. Skušal si je
pridobiti njeno ljubezen, kar se mu je že nekoliko
posrečilo.

Ksador Zopkin je prišel nekega dne k Gu-
stavu, s katerim sta se popolnoma spoprijateljila.
Našel je v njegovi sobi le Angelo.

Angela Zajčeva je bila lepa devojka. Srebrni
dolgi kodri so ji prikivali podolgast obrazek, na
katerem so se svetile kakor dva rubina velike oči.
Mala usta, majhen nosek, vse to jo je delalo jako
prikupljivo. No smemo torej zameriti Ksadorju,
da je bil že jedno leto zaljubljen v njo.

Polila je je rudečica, ko jo je pozdravil Zop-
kin; odzdravila mu je tresočim glasom.

„Prosim, gospodičina, kje je Gustav?“

„Ni ga doma. — Odšel je na lov, a vrne se
menda kmalu.“

„Ali dovolite, da ga tu počakam?“

„Oh, prosim!“

Hotela je oditi, a Ksador ji ni dal.

„Gospica Angela, kam se vam tako mudi?
— Čakite no!“

Ozrla se je.

„Gospica, zakaj nočete ostati tu? Pomislite,
da mi bo dolg čas, Gustava sam tu čakati.“

„A...“

„Gospodičina, prosim vas, ostanite tu!“

Milo je pogledal.

In ona se je udala. Sela je na stol vis-à-vis
Ksadorju.

Nekaj časa sta se menila navadne reči.

Kar je skočil Zopkin kakor elektrizovan s
sedeža, stopil k Angeli in jo prijel za roko. — Ho-
tela mu jo je izviti, a držal jo je trdno.

„Gospica Angela... dovolite... jaz... vas
ljubim!“

Skočila je po konci in ga gledala, nekaj časa
začudeno. Prišlo je tako nepričakovano, da ni ve-
dela kaj storiti.

„Gospod Zopkin... kaj... pravite?“

„Ah, gospica, ljubim vas, srčno ljubim!“

„Moj... Bog!“

Ksador jo je poljubil. Rudečica jo je polila,
a iztrgati se mu ni hotela.

(Pride še.)

Najnovejše vesti.

Curig 12. Shod služabnikov severnovzhodne
železnice je sklenil zasnovati štrajk. Vlada se po-
svetuje nepretržno, vojaštvo je konsignirano. Na-
meruje se, poklicati osebje od zunaj za mednarodne
zveze.

Sredec 11. Danes je običajna ceremonijelom
knez Ferdinand zaključil sebranje.

Atene 12. Poveljnik ustašev okolo Herakleiona,
Harakas, je doposlal poveljniku italijanske oklop-
nice protest zoper akcijo brodovij, kakor pristran-
sko na korist Turkov. Zajedno je prijavil, da na-
pade utrbo Hierapetra.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi ne živcih, blede in sla-
botne otroke; izvrstnega okusa in preiskusenega učinka je

železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.

(Dunajska cesta)

priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literaka ste-
klenca velja 1 gl., pet pol literakih steklenic 4 gl. 50 kr.

Trgovinske brojavke in vasi.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.29 7.31 Pšenica za
spomlad 1897 7.93 de 7.94 Oves za spomlad 5.70—5.72.
Há za spomlad 5.48—5.43. Kerava za maj-juni 1897. 3.69*3.70
Pšenica nova od 78 kil. f. 8.30—8.35 od 79 kilo.
8.40—8.45. od 80 kil. f. 8.45—8.50 od 81. kil. f. 8.50
8.60 od 82 kil. for. — — — — —. Jedmen 6.10—6.10
proso 5.65—6.10.

Pšenica: Sredne ponudbe omejeno povpraševanje.
Prodaja nesnatna 5 nč. ceneje. Vreme: lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor for. 11.77%, doll. 80. Za
maj f. 11.92%, malo bolje.

Praga. Centrifugal novi, postavljeno v Trst s
carino vred odpošiljatev precej f. 31.50 — — — — — Concourse

— — — — — Cetrveni 33.75 — — — — — V glavah 38 — — — — —

Havrs. Kava Santos good average za marec 56.50
za juli 57.25.

Hamburg. Santos good average za marec 46. — — — — — za maj
46.50, za september 47.50 za december 47.50 mlačno.

Dunajska borza 12. marca 1897.

	danes	včeraj
Drjavni dolg v papirju	100.90	100.80
„ „ v srebru	100.90	100.85
Avstrijska renta v zlatu	122.55	122.55
„ „ v konah	100.40	100.50
Kreditne akcije	357.60	357.75
London 10 Let.	119.85	119.90
Napoleoni	9.53 1/2	9.53
20 mark	11.74	11.74
100 ital. Ir	45. —	45.10

Prijateljem dobrega vina!

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da sva
prevzela dobro znano gostilno „Luzzietta“ poprej
I. Štoka na piazzeta Cordaiuoli št. 3 kjer bo deva
točila najboljša vina in sicer:

dalmatinsko Lissa apollo po 40 nvč. liter,
belo po 48 nvč. „
Istrsko . . . . . po 44 nvč. „

zraven tega držala bo deva tudi izvrstno pivo
ter izborno kuhinjo.

Za mnogobrojni obisk mestnim kakor tudi o-
količanskim gostom priporočata se najtopleje
udana

Janko Zadnik lastnik. J. Čok, vodja.

Borzni trg št. 14

Sedanja razstava:

Jako z-nimivo

potovanje preko

Carigrada in

Aten.

Ustopnina 20 novč. otroci 10 nov.